

Ο ορθόδοξος ιερέας απέναντι στη σύγχρονη οικονομική κρίση (Ιωάννης Λίλης, Λέκτορας Πατριαρχικής Ανωτάτης Εκκλησιαστικής Ακαδημίας Κρήτης)

/ [Πεμπτουσία](#)

Ο ορθόδοξος ιερέας απέναντι στη σύγχρονη οικονομική κρίση` Προβλήματα, προβληματισμοί, και προοπτικές με βάση τη Θεολογική διδασκαλία του Χριστιανισμού [\[1\]](#)

Η οικονομία είναι μια μορφή πολύ υψηλού πολιτισμού. Δεν παρέχει κάποιος ένα αγαθό, π.χ. αυγά, και τον πληρώνει ο έτερος με άλλο προϊόν, π.χ. βούτυρο, που πάντα θα περιέχει την αδικία (κανένα προϊόν δεν είναι ακριβώς ισάξιο με το άλλο), αλλά ανταλλάσσουμε την αξία των προϊόντων με κάτι το ουδέτερο, το χρήμα, ώστε να είμαστε σίγουροι ότι οι συναλλαγές μας θα είναι έντιμες. Το χαρακτηριστικό του χρήματος είναι ότι ανεβάζει το βιοτικό επίπεδο και την αξιοπρέπεια όλων των ανθρώπων.

Μπορεί κάποιος να είναι πλούσιος και να έχει στην τράπεζα π.χ. 100.000 ευρώ, κάποιος άλλος να είναι μετρίων εισοδημάτων και να έχει στην τράπεζα 2.000 ευρώ, όμως μέχρι αυτές τις 2.000 ευρώ και οι δύο έχουν ακριβώς την ίδια δυνατότητα και την ίση μεταχείριση. Διαφέρουν στις 98.000 ευρώ, αλλά για αυτές τις 2.000 ευρώ είναι ακριβώς ισάξιοι και απολαμβάνουν ισότιμα τον ίδιο σεβασμό που μεταφράζεται στην πράξη με την παροχή ίδιων αγαθών.

Στην αρχαιότητα υπήρχε το *σύμβολο* για την ανταλλαγή των προϊόντων. Όταν γινόταν μια συμφωνία οι δύο που μετείχαν σε αυτήν τη συμφωνία έσπαζαν ένα πιάτο κι έπαιρνε ο καθένας το μισό. Όταν μετά από καιρό θα βρίσκονταν με το κομμάτι που κατείχε ο καθένας, θα έβλεπαν αν ταίριαζε, δηλαδή αν μπορούσε να συμβάλλει το ένα κομμάτι στο άλλο. Αν συνέβαλε σήμαινε ότι και οι δύο είχαν κάνει την συμφωνία και ήταν σε ισχύ. Αυτό ονομαζόταν *σύμβολο* γιατί συνέβαλε το ένα κομμάτι στο άλλο. Όταν η ανθρωπότητα άρχισε να προοδεύει εφευρέθηκε το νόμισμα, το οποίο προέρχεται από τη λέξη *νομίζω* γιατί στην ουσία είναι ένα χαρτί, νομίζεις ότι είναι κάτι, αλλά δεν μπορεί κανείς να το παραβεί και υπάρχει η ισότιμη συμφωνία μεταξύ των ανθρώπων. Με το νόμισμα που ονομάστηκε *χρήμα*, καθώς το χρησιμοποιούμε, το *σύμβολο* της αρχαιότητας περιθωριοποιήθηκε και ήρθε το *συμβόλαιο* και η *σύμβαση* μεταξύ των ανώτερων ανεπτυγμένων κοινωνιών που πλέον χρησιμοποιούν τα νομίσματα, δηλαδή το *χρήμα*.

Η ιστορία της ανθρωπότητας μας δείχνει ότι οι λαοί που κάποια στιγμή στην ιστορία τους έγιναν πλούσιοι, αλλά δεν ήξεραν πως να χρησιμοποιήσουν τον πλούτο τους, εξαφανίστηκαν. Ένας τέτοιος λαός είναι οι Φοίνικες, οι οποίοι εξαφανίστηκαν, γιατί δεν ήξεραν να χρησιμοποιήσουν το *χρήμα* που τους έφερε η ναυτιλία. Οι Έλληνες, παρότι πήραν ένα μέρος τους αλφαβήτου τους από τους Φοίνικες, με τη λογική και τη σύνεση έκαναν καλή χρήση του *χρήματος* και όχι μόνο δεν εξαφανίστηκαν, αλλά αντίθετα μεγαλούργησαν. Επίσης κραταιές αυτοκρατορίες ενώ μεγαλούργησαν, κάποια στιγμή παρήκμασαν οικονομικά.

Το υψηλό νόμισμα απαιτεί και υψηλή παιδεία για τη σωστή διαχείριση του. Οι πολύ ανεπτυγμένοι λαοί χρησιμοποιούν λίγα νομίσματα, πολύ μεγάλης αξίας, και σπάνια αγγίζουν οι ίδιοι τα *χρήματα*. Συναλλάσσονται με ουδέτερα χαρτιά, επιταγές, γραμμάτια, απευθείας συναλλαγές μεταξύ τραπεζικών λογαριασμών χωρίς οι άνθρωποι να αγγίζουν νομίσματα. Το νόμισμα των φτωχών λαών είναι φλύαρο, δηλαδή πολυπληθές. Το νόμισμα των ανεπτυγμένων χωρών συντετμημένο και σύντομο. Πολυπληθές νόμισμα ήταν η δραχμή, το νόμισμα της Ελλάδος μέχρι τις αρχές του 2002 που υιοθετήθηκε το ευρώ. 340 δραχμές αποτέλεσαν μόλις ένα ευρώ. Παρατηρούμε σήμερα πως περίπου 1000 ρούβλια της Ρωσίας είναι μόνο 26 ευρώ. Ο μισθός στην Ρωσία θα είναι εκ των πραγμάτων χαμηλός· θα πρέπει να είναι δεκάδες χιλιάδες ρούβλια το μήνα για να φτάσει τον μισθό των χωρών που κατέχουν το ευρώ, οι οποίοι με λίγα νομίσματα (ευρώ) καλύπτουν την αξιοπρεπή διαβίωση.

[Συνεχίζεται]

[1] Το παρόν άρθρο στηρίχτηκε στην ομιλία που πραγματοποίησε ο συγγραφέας

στους κληρικούς της Ιεράς Μητροπόλεως Γορτύνης και Αρκαδίας την 28^η Φεβρουαρίου 2014 στις Μοίρες, κατόπιν προσκλήσεως του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γορτύνης και Αρκαδίας κ. *Μακαρίου*. Δημοσιεύθηκε, ελαφρώς τροποποιημένη, στην **Επιστημονική Επετηρίδα της Ιεράς Μητροπόλεως Πέτρας και Χερρονήσου**, συλλογικό επιστημονικό τόμο, που εκδίδεται προνοία του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πέτρας και Χερρονήσου κ. *Νεκταρίου*, τόμος Ε΄, Νεάπολις 2014, σελ. 209 - 228.